

52

中藏医内科验方汇编

བློ་བཟོ་ལུགས་རྩིང་སྤྲོད་པའི་བོད་ནང་སྤྲོད་བྱི་སྡེ་བཡི་བཟོ་གསལ་བསྐྱོད་གསལ།

青海省衛生廳中醫研究組編

青海人民出版社

中藏医内科驗方汇编

ལྷ་པོ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱན་པའི་ཁོ་རན་དང་རྒྱན་ལྗིད་ལ་
ཡིག་ལྷན་པ་བསྐྲིགས།

青海省衛生廳中醫研究組編

青海人民出版社

1959年·西曆

中藏医內科驗方汇編

青海省衛生廳中医研究組編

※

青海人民出版社出版

青海西寧新生印刷厂印刷 青海省新華書店發行

※

开本787×1092公厘 1/32·印張 3 $\frac{6}{16}$

1959年2月第一版 1959年2月第一次印刷

印數：1——1,570

※

統一書号：M14097·8

定 价：(2) 0,26元

前 言

为了繼承和發揚祖國医学遺產，提高牧业区藏医醫療技術水平，更好地为牧业区人民保健事业服务，按照牧业区常見內科疾病，搜集和整理了確有一定療效的驗方汇编成这个冊子，供藏医進修和牧业区衛生工作人員研究参考。

本驗方汇编为便于翻譯起見，对于病因、症狀、治療各方面敘述力求簡單。希望讀者試用后將研究和臨床的心得及对本書的意見隨時告訴我們，以便再版时修正。

青海省衛生厅中医研究組

一九五八年六月

目 录

དཀར་ཆག

第一章 呼吸气管疾病

ལེའུ་དང་མོ། དབུགས་འཁྱུང་རྩལ་གྱི་དབང་མོ་ཡི་ནད་རིགས།

第一节 鼻内流血..... (1)

ས་བཅད་དང་མོ། རྩ་ཁྱག་བཟུང་བ།

第二节 鼻塞流鼻涕..... (3)

ས་བཅད་གཉིས་མ། རྩ་འགག་པ་དང་རྩ་ཚུ་བཟུང་བ།

第三节 喉痛..... (5)

ས་བཅད་གཞུམ་མ། རྩེ་བ་ན་བ།

第四节 风寒咳嗽..... (7)

ས་བཅད་བཞི་མ། ཚམ་པ་ལེའུ་མ།

第五节 久咳..... (9)

ས་བཅད་ལྗེ་མ། རྩུན་ལ།

第六节 吼喘..... (11)

ས་བཅད་རྩུག་མ། དབུགས་འཚངས་མ།

第七节 肋膜痛..... (13)

ས་བཅད་བདུན་མ། ཕིམ་ལོགས་ན་མ།

第八节 肺結核..... (15)

ས་མཚན་གཞིས་པ། ལྷོ་རྒྱུ།

第二章 循环器官疾病

ལེའུ་གཞིས་པ། རྒྱལ་རྒྱུ་བའི་དབང་པོའི་ནད་རིགས།

第一节 胸痛..... (18)

ས་མཚན་དང་པོ། བྱང་ན་པ།

第二节 真心痛..... (20)

ས་མཚན་གཞིས་པ། དོན་ལྷིང་ན་པ།

第三节 怔忡惊悸..... (22)

ས་མཚན་གཞུག་པ། ལྷིང་འཕམ་རྒྱལ་གྱི་ནད།

第四节 血虛..... (24)

ས་མཚན་དཔལི་པ། རྒྱལ་རྒྱུ་པ་མ་ཞུན་བའི་ནད།

第五节 眩暈..... (26)

ས་མཚན་ལྷོ་པ། བརྒྱལ་བའི་ནད།

第三章 消化器官疾病

ལེའུ་གཞུག་པ། འཇུ་བྱེད་དབང་པོའི་ནད་རིགས།

第一节 口疮..... (28)

ས་མཚན་དང་པོ། ར་ལ་རྩ་བྱུང་པ།

第二节 齒痛..... (30)

ས་མཚན་གཞིས་པ། ལོ་ནད།

第三節 噎膈..... (32)

མ་བཅད་གཞུག་པ། མ་གྲུལ་ལ་གཞུག་པ།

第四節 急性胃痛..... (34)

མ་བཅད་བཞི་བ། མོ་ནད་དྲག་པོ།

第五節 慢性胃痛..... (36)

མ་བཅད་ལ་བ། དལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མོ་ནད།

第六節 胃神經痛..... (38)

མ་བཅད་དྲུག་པ། མོ་བའི་དབར་ཤིན་པ།

第七節 胃酸过多..... (39)

མ་བཅད་བརྟུན་པ། མོ་རྒྱུ་ར་ལང་དྲུག་པ།

第八節 胃潰瘍..... (41)

མ་བཅད་བརྒྱད་པ། མོ་བ་རལ་བའི་ནད།

第九節 反胃..... (44)

མ་བཅད་དམྱ་བ། མོ་ལ་གཞུག་པ།

第十節 急性腹瀉..... (45)

མ་བཅད་བརྩ་བ། དྲག་ལ་ལྷ།

第十一節 慢性腹瀉..... (47)

མ་བཅད་བརྩ་གཅིག་པ། དལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷ་ནད།

第十二節 盲肠炎..... (49)

མ་བཅད་བརྩ་གཞིན་པ། ལྷ་ར་ཐབས་དྲུག་པོ། (མོ་ལྷ་ར་ཡན)

第十三節 肠出血..... (52)

མ་བཅད་བརྩ་གཞུག་པ། ལྷ་མོ་ར་ལྷག་པོ་ནད།

第十四节 肝硬变..... (53)

ས་བཅད་བརྒྱ་པའི་བ། མ་ཚིན་པ་སྤྱི་བཞུགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ནང་།

第十五节 黄疸..... (55)

ས་བཅད་བརྒྱ་མེ་བ། མ་ཚིན་པ་མེ་བ་མེད་ཀྱི་ནང་།

第十六节 腹胀..... (57)

ས་བཅད་བརྒྱ་ཚུགས། མེ་བ་ཚུགས་པ།

第四章 泌尿系統疾病

ལེུ་བཞི་བ། གཅི་བའི་རྒྱ་དེ་མ་གྱི་ནད་རིགས།

第一节 肾脏性水肿..... (60)

ས་བཅད་དང་པོ། མ་ཚུགས་པ་མེད་ཀྱི་རྒྱ་ཚུགས་པ།

第二节 膀胱炎..... (62)

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱ་དེ་བའི་ནད།

第三节 小便不通..... (64)

ས་བཅད་གཉིས་པ། གཅི་ན་འགགས།

第四节 尿床..... (66)

ས་བཅད་བཞི་བ། མལ་གཅིན་ཤོར་བ།

第五章 神經系統疾病

ལེུ་མེ་བ། ལུས་དབང་རྒྱ་དེ་མ་གྱི་ནད་རིགས།

第一节 腦中風..... (68)

ས་བཅད་དང་པོ། གཞལ་ཤོག་པའི་ནད།

第二節 脊髓癆..... (70)

ས་བཅད་གཉིས་པ། རྩེ་ལ་ནག་ཞན་བའི་ནད།

第三節 失眠症..... (72)

ས་བཅད་གཞུས་པ། གཉི་དམི་ལྷག་བའི་ནད།

第四節 偏頭痛..... (74)

ས་བཅད་བཞི་པ། མགོ་ཕྱེད་ན་པ།

第五節 癩症..... (75)

ས་བཅད་ཇ་པ། ལྷ་མཉེན་རྒྱུད་གི་ནད།

第六節 口眼歪斜..... (77)

ས་བཅད་རྒྱག་པ། ལ་མིག་ལོ་པ།

第七節 脏躁症..... (79)

ས་བཅད་བརྟུན་པ། རྩེ་ཕྱེད་ལྱིན་ད།

第八節 肋間神經痛..... (81)

ས་བཅད་བརྒྱན་པ། རྩེ་ལོ་གས་ལྱིད་བའ་ཕོ་ན་པ།

第六章 男生殖系統疾病

ལེ་ལྷ་རྒྱག་པ། རྩེ་ས་པ་ལིད་བའ་ཕོ་ལི་རྒྱུད་རིམ་ལྱིན་དེག་པ།

第一節 睪丸腫痛..... (83)

ས་བཅད་དབེ། རྩེ་ག་ལ་བུ་ས་རྒྱུད་ས་ནད།

第二節 遺精..... (85)

ས་བཅད་གཉིས་པ། ལྷ་བ་ཕོ་ན་པ།

第三节 阳萎..... (87)

མཐུན་པ་སྒྲུབ་པ། དབང་པོ་ལམ་སྒྲུབ་མི་ཏུ་བཤ།

第七章 运动系統疾病

ལེན་བཏུང་བ། འགྲུལ་སྐྱོན་རྒྱུ་དེམ་གྱི་ནད་དེགས།

第一节 风湿性关节炎..... (89)

མཐུན་དཔེ། རྒྱུ་རྒྱན་ནད་བཞིན་གྱི་ཚོགས་ནད།

第八章 新陳代謝疾病

ལེན་བཏུང་བ། གསར་རྙིང་འཕོ་འགྱུར་གྱི་ནད་དེགས།

第一节 糖尿病..... (91)

མཐུན་དཔེ། གཅིན་རྩི་མངར་བའི་ནད།

第二节 痛風..... (93)

མཐུན་དཔེ། ལྷམ་ནད།

第三节 肥胖病..... (95)

མཐུན་དཔེ། ཚོ་ནད།

第一章 呼吸器官疾病

ལྷན་དང་པོ། དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་གྱི་དབང་

པོ་ལི་ནང་རིགས།

第一节 鼻内流血

ས་བཅད་དང་པོ། རྩ་བྲག་བཟུང་བ།

原因：外伤，發熱病，如伤寒麻疹等。

ལྷུ་ཕྱིན་ཞི། ལྷི་བ་ལྷན་དང་བ། ཚུ་བྱང་བ། དཔེར་ན། ཚེ་མམ་དང་།
སིབ་བྱ་སྐྱེས་ལྷ་བྱུ་ལོ། |

症 状：鼻内猛然流血。若少量出血，暂时即止者，没有什么关系；若大量出血不止，即現臉面蒼白、头暈、眼花、耳鳴等。

ནང་ཉ་གས། རྩ་བྲག་ལས་སྐྱོ་བྱུར་བྱ་བྲག་བཟུང་བ་ལ་ཚད་ཉུང་ཚུལ་བཟུང་
ནས་འབྲུལ་བྱ་མཚམས་བྲམ་ན་སྐྱོན་མེད་མོད། གལ་ཏེ་ཚད་མང་བྱ་
བཟུང་ནས་མཚམས་སྐྱེས་ཚུ་བཞིན་དམ་མཛོག་གྲུ་ལོར་སྐྱུར་ཏེ།
མགོ་ཡམ་འཁོར་བ་དང་། མིག་ལ་རབ་ཤིབ་དང་། རྩ་བར་ལྷན་
སྐྱོ་བྲགས་པ་སྐྱེས་ལྷན་འབྱུང་།

疗 法：1. 用白矾水泡过的棉花塞鼻内，并以手指压迫出血之鼻孔，还可以用冷水洗头；2. 内服止血药。

གསོ་བཟང་ས། ༡. མཚུར་རྩུས་བཟུང་ནས་ལི་ཤིང་བལ་རྩ་བྲག་བཟུང་ས་ནས།

生地黄三錢 荷葉三錢 側柏葉三錢 生艾葉二錢
水二小杯，煎至多半杯，飯前溫服，隔三小時，渣再煎服。

处方 (一) 四生湯 (治鼻血不止、眩暈、耳鳴者)：

生地黄三錢 荷葉三錢 側柏葉三錢 生艾葉二錢
水二小杯，煎至多半杯，飯前溫服，隔三小時，渣再煎服。

加味犀角地黄湯 (治鼻血發熱者)：
犀角五分研 生地黄三錢 白芍三錢 牡丹皮三錢
地榆三錢炒 竹茹一錢
煎法及服法同前。

处方 (二) 加味犀角地黄湯 (治鼻血發熱者)：

犀角五分研 生地黄三錢 白芍三錢 牡丹皮三錢
地榆三錢炒 竹茹一錢
煎法及服法同前。

加味犀角地黄湯 (治鼻血發熱者)：
犀角五分研 生地黄三錢 白芍三錢 牡丹皮三錢
地榆三錢炒 竹茹一錢
煎法及服法同前。

处方（三）藏方（治鼻血不止）：

藏紅花一兩 熊胆一兩 菴豆花八錢 紫檀香七錢
辛紅五錢 山日梅五錢 智達三爭二錢 射干七錢
研为細末，每服三分，一日二次，开水送下。

འོད་ལྷན་ལྷོ་ཡིག་(གསུམ་) (ལྷ་ཡུག་བཟུང་བ་གསོ་བ) ལུས་ལུས་ལྟར་ །
དོམ་མ་བྲིས་ལྟར་ ། སྲན་མ་ལི་མོ་རྟོག་ཞོད་ ཅན་དན་དམར་མོ་
ཞོད་ ལྷ་མ་ཚལ་ཞོད་ ། གསེར་མོ་ཞོད་ ། འཕྱི་རྩ་ས་འཛིན་ཞོད་ །
ལུ་ཤེལ་ཅེ་ཞོད་ །
ཚང་མ་སྲེལ་བྱས་ནས་ཉིན་ལེར་ལན་གཉིས། ལན་ལེར་སྐར་གསུམ།
ཚུ་ཞོལ་བྱིས་འཕུལ།

处方（四）灸療法。若經服藥，鼻血仍不能止，在印堂穴灸一
炷即止。

ལྷན་ལྷོ་ཡིག་(བཞི་བ) མོ་བཅའི་གསོ་བ་བས། གལ་ཏེ་ལྷན་འདི་
འཕུབས་པས་གཙོད་མ་ལུས་ན་སྲིན་མ་ཚལ་སྲུ་མོ་བཅའི་གསོ་བ་བྱས་པ་
ན་ཚོད་ལེས།

第二节 鼻塞流清涕

ས་བཅད་གཉིས་ལ། ལྷ་འགག་པ་དང་ལྷ་ཚུ་བཟུང་བ།

原 因：感受風寒或塵土吸入，往往發生本病。

ལུ་ལྷེན། དོས་འཕུག་ཚམ་པ་འལ། ཡང་ན་ལྷ་ཡུག་ལ་སྲུལ་མོ་གསུམ།
ལྷན་པར་ནད་འདི་འཕྱུང།

症 状：本病初起，多在喉头发熱，干燥，繼則有时打喷嚏，鼻塞不通，或时流清涕，聞不著味兒。

